

15 - 16 විද්‍යාභ්‍ය 2006

การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

นายอดุล นาคะโร

គេងចង់ដឹងការវិវឌ្ឍ

เครื่องมือการวิจัย หมายถึง เครื่องมือ
อุปกรณ์ หรือสิ่งที่ใช้เป็นสื่อสำหรับนักวิจัย ใช้ใน
การรวบรวมข้อมูลตามตัวแปรในการวิจัยที่
กำหนดไว้ ข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นได้ทั้งข้อมูลเชิง
ปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือการวิจัย นับเป็นส่วนหนึ่งของการ
วิจัยทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี
การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง

ความสำคัญของเครื่องมือการวิจัย

1. ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของการวัดการประเมินตัวแปรในการวิจัย
2. เป็นตัวเชื่อมระหว่างปัญหา วัตถุประสงค์ และสมมติฐานในการวิจัย กับ ข้อมูลที่จะนำมาใช้เป็นหลักฐาน
3. ช่วยให้การรวบรวมข้อมูลกระชับ ตรงประเด็น ต่อเนื่อง เป็นขั้นตอน ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดของการรวบรวมข้อมูล
4. ช่วยในการจัดเตรียมข้อมูล เพื่อให้การวิเคราะห์ง่ายขึ้น เช่น การจัดหมวดหมู่ข้อมูล การสร้างรหัสข้อมูลและคู่มือลงรหัส และการวางแผนการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิจัยทาง สังคมศาสตร์ ที่นิยมใช้มี 5 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบ

2. แบบสอบถาม

3. แบบสัมภาษณ์

4. แบบสังเกต

5. แบบวัดเจตคติ

แบบทดสอบ (test)

ความหมาย

ชุดของข้อคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความรู้
สติปัญญา ความถนัด และบุคลิกภาพของบุคคล โดย
บุคคลนั้นจะตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมใน
รูปแบบต่างๆ เช่น พูด เขียน หรือทำทาง เป็นต้น

ประเภทของแบบทดสอบ

1. แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด แบ่งเป็น 3 ประเภท
  - 1). แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้วว่ามีอยู่เท่าใด แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ชนิด
    - 1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน
    - 1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน เช่น แบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ

2). แบบทดสอบวัดความถนัด หมายถึง

แบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพสมองของผู้เรียน

2.1 แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน

หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดความถนัดทางด้าน
วิชาการต่าง ๆ เช่น ด้านภาษา

2.2 แบบทดสอบวัดความถนัดเฉพาะ

หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดความถนัดเฉพาะที่
เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ หรือความสามารถพิเศษ
เช่น ความสามารถทางดนตรี

3). แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพทางสังคม

หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพและการปรับตัวให้เข้ากับ สังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่วัด ได้ยาก ผลที่ได้ไม่คงที่แน่นอน

3.1 แบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อบุคคล
สิ่งของ เรื่องราว

3.2 แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อ
อาชีพ การศึกษา

3.3 แบบทดสอบวัดการปรับตัว เช่น การ
ปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ

2. แบ่งตามลักษณะการตอบ

2.1 แบบทดสอบภาคปฏิบัติ หมายถึง

แบบทดสอบที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง เช่น การปรุงอาหาร

2.2 แบบทดสอบข้อเขียน หมายถึง แบบทดสอบ

ที่ใช้การเขียนตอบ

2.3 แบบทดสอบปากเปล่า หมายถึง

แบบทดสอบที่ใช้การพูดโต้ตอบแทนการเขียน

3. แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ

3.1 แบบทดสอบที่จำกัดเวลาในการตอบ หมายถึง
แบบทดสอบที่ใช้เวลาน้อย

3.2 แบบทดสอบที่ไม่จำกัดเวลาในการตอบ หมายถึง
แบบทดสอบที่ใช้เวลาตอบมาก

4. แบ่งตามจำนวนผู้เข้าสอบ

4.1 แบบทดสอบเป็นรายบุคคล หมายถึง การสอบที่
ละคนมักเป็นการสอบภาคปฏิบัติ

4.2 แบบทดสอบเป็นชั้นหรือเป็นหมู่ หมายถึง การ
สอบที่ละลาย ๑ คน

5. แบ่งตามสิ่งเร้าของการถาม

5.1 แบบทดสอบทางภาษา หมายถึง
แบบทดสอบที่ต้องอาศัยภาษาของสังคมนั้น ๆ เป็น
หลัก ใช้กับผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้

5.2 แบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา หมายถึง
แบบทดสอบที่ใช้รูปภาพ สัญลักษณ์หรือตัวเลข

6. แบ่งตามลักษณะของการใช้ประโยชน์

6.1 แบบทดสอบย่อย หมายถึง แบบทดสอบประจำบท หรือ
หน่วยการเรียนรู้

6.2 แบบทดสอบรวม หมายถึง แบบทดสอบสรุปรวมเนื้อหา
ที่เรียนผ่านมาตลอดภาคเรียน

7. แบ่งตามเนื้อหาของข้อสอบในฉบับ

7.1 แบบทดสอบอัตนัย หมายถึง แบบทดสอบที่มีเฉพาะ
คำถามให้นักเรียนต้องคิดหาคำตอบเอง

7.2 แบบทดสอบปรนัย หมายถึง แบบทดสอบที่มีทั้งคำถาม
และคำตอบเฉพาะคงที่แน่นอน

การการสร้างแบบทดสอบ

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบที่ดี และวิธีวิเคราะห์

หลักสูตร

2. ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู เอกสารหลักสูตรอื่น ๆ

3. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร แล้วนำตาราง

วิเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์พิจารณา

4. สร้างแบบทดสอบ มากกว่าต้องการจริงประมาณ

ร้อยละ 20-50 เช่น ต้องการ 100 ข้อ จะสร้างประมาณ

120-150 ข้อ

การสร้างแบบทดสอบ (ต่อ)

5. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและโครงสร้าง (Content and Construct Validity) โดยที่ผู้เชี่ยวชาญประมาณ 3-5 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา หลักสูตรการสอน การวิจัย วัตถุประสงค์ และประเมินผล ในขั้นตอนนี้จะใช้แบบประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วย

6. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์

การสร้างแบบทดสอบ (ต่อ)

7. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และได้เรียนเนื้อหาในแบบทดสอบนี้แล้ว
8. นำกระดาษคำตอบมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพ ด้านความเที่ยง(Reliability) ความยากและอำนาจจำแนก
9. คัดเลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ คือ ความยาก .20 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนก .20 ถึง 1.00 และให้ได้ข้อสอบครบถ้วนตามต้องการและคุณภาพด้านความเที่ยง มีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้
10. พิมพ์ข้อสอบฉบับจริง

แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามเป็นชุดของคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สร้างขึ้นมาเพื่อใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น เจตคติ ความรู้สึก ความเชื่อ และความสนใจต่าง ๆ

แบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านจิตอารมณ์ (Affective Domain)

การสอบถาม

- เป็นการกำหนดเงื่อนไข หรือสถานการณ์ให้ผู้ถูกวัด แสดงคุณลักษณะเฉพาะตัว หรือความเป็นจริงของตนออกมา
- ไม่มีการตัดสินว่าสิ่งที่ผู้ถูกวัดตอบหรือแสดงออกมานั้น ถูกหรือผิด
- ตัวแปรที่วัดได้ด้วย วิธีนี้จะเป็นตัวแปรเกี่ยวกับ ความคิดจิตใจ เช่น ความสนใจ ความคิดเห็น บุคลิกภาพ ทัศนคติ ฯลฯ
- ตัวแปรเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างๆ ของผู้ถูกวัด อาทิ เพศ อายุ การศึกษา ภูมิฐานะ รายได้ ฯลฯ

รูปแบบของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่นิยมใช้กันทั่วไปมี 2

รูปแบบ คือ

 แบบสอบถามปลายปิด (Closed Form Questionnaire)

 แบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form Questionnaire)

1. แบบสอบถามปลายปิด

แบบสอบถามรูปแบบนี้มีลักษณะเหมือนข้อสอบแบบเลือกตอบ คือ จะมีข้อความที่เป็นคำถาม และมีคำตอบที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้วซึ่งจะให้ผู้ตอบเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับความจริง หรือลักษณะที่แท้จริงของผู้ตอบ จำนวนตัวเลือกอาจมีได้หลายลักษณะ เช่น แบบ 2 ตัวเลือก แบบ Check List หรือแบบให้ผู้ตอบจัดลำดับตามความสำคัญของคำตอบ แบบ Rating Scale หรืออาจให้ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือกขึ้นไป ก็ได้

ตัวอย่างแบบสอบถามปลายปิด

แบบตรวจสอบรายการ

ประเภทให้เลือกตอบเพียง 1 รายการ

แบบสำรวจความสนใจกิจกรรมด้านศิลปะ

รายการ	ชอบ	ไม่ชอบ
1. เต้นรำ		
2. แต่งเพลง		
3. วาดภาพ		
4. ตกแต่งบ้าน		
5. เขียนบทละคร		

- ท่านซื้อหุ้นของธนาคารกรุงไทยไว้หรือไม่

ใช่

ไม่ใช่

- ท่านมีบัญชีเงินฝากของธนาคารอื่น ๆ หรือไม่

มี

ไม่มี

ประเภทให้เลือกตอบได้หลายรายการรายการ

■ ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ ฉบับใดบ้าง

ไทยรัฐ

เดลินิวส์

สยามรัฐ

มติชน

บ้านเมือง

คม ชัด ลึก

สยามกีฬา

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

แบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale

เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะการตอบที่เป็น
การประเมินความมาก-น้อยโดยวัดดูว่าผู้ตอบมี
คุณลักษณะในสิ่งที่ต้องการศึกษาเป็นอย่างไร
หรือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จะถามอยู่ใน
ระดับใด โดยทั่วไป Rating Scale จะมี 5 ระดับ

Rating Scale ตรงกับภาษาไทยว่า มาตรา
ส่วนประมาณค่า หรือมาตราจัดอันดับ

Rating Scale แบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

① **มาตราส่วนประเมินค่าแบบจัดประเภท**

(Category Rating Scale)

② **มาตราส่วนประเมินค่าแบบกำหนดเป็น**

ตัวเลข (Numerical Rating Scale)

③ **มาตราส่วนประเมินค่าแบบกราฟ**

(Graphic Rating Scale)

มาตรฐานประเมินค่าแบบจัดประเภท

เป็นแบบประเมินค่าที่กำหนดให้ผู้ตอบเลือกคุณลักษณะ
อย่างใดอย่างหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือตามที่เป็นจริง เช่น

◆ ท่านเป็นคนรอบคอบเพียงใด

- รอบคอบมากที่สุด
- รอบคอบมาก
- รอบคอบปานกลาง
- รอบคอบน้อย
- รอบคอบน้อยที่สุด

มาตรฐานประเมินค่าแบบกำหนดเป็นตัวเลข

เป็นแบบประเมินค่าที่กำหนดเป็นตัวเลขแทน

คุณลักษณะที่ต้องการศึกษาแล้วให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายตามคำสั่งบนตัวเลขที่กำหนดให้เท่านั้น โดยผู้สร้างมีเกณฑ์ในการแปลความหมายตัวเลขนั้นอยู่แล้ว เช่น

● ท่านไปเดินเที่ยวในห้างสรรพสินค้าบ่อยเพียงใด

①   ②   ③   ④

โดยที่ ① = ไม่เคยไปเลย   ② = สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

③ = เดือนละ 1 ครั้ง   ④ = ปีละ 1 ครั้ง

มาตราส่วนประเมินค่าแบบกราฟ

เป็นแบบประเมินค่าที่กำหนดให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายอย่างไรใดอย่างหนึ่งตามคุณลักษณะพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่ตรงกับความจริงตรงตามที่คุณคิดเป็นอยู่ลงบนเส้นกราฟ เช่น

🕒 ท่านเป็นคนเรียบร้อยปานใด

2. แบบสอบถามปลายเปิด

เป็นแบบสอบถามที่ไม่กำหนดคำตอบไว้แน่นอน เปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างอิสระด้วยความคิดของผู้ตอบเอง เช่น

จงให้เหตุผลว่าทำไมท่านจึงมาเรียน ณ สถาบันแห่งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะของคำถามที่ดี

- ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน
- ใช้ข้อความที่สั้นกะทัดรัด ไม่มีส่วนที่ฟุ่มเฟือย
- เป็นข้อความคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ
- แต่ละข้อควรมีเพียงคำถามเดียว
- หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง
- หลีกเลี่ยงคำถามที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

โครงสร้างของแบบสอบถาม

โครงสร้างของแบบสอบถาม มี 3 ส่วน

คือ

ส่วนที่ 1 คำชี้แจง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะที่จะวัด (ต้องการทราบอะไร)

คำถามต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นที่ 2 กำหนดประเภทของข้อคำถาม

1. คำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

2. คำถามปลายปิด (Close Ended Question)

ขั้นที่ 3 การร่างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแบบสอบถาม

ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม แล้วนำข้อเสนอแนะ
และข้อวิพากษ์วิจารณ์ของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม(ต่อ)

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มทดลอง แล้ว

นำผลมาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้จากค่าต่างๆ

ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง

2. ความเชื่อมั่น

3. อำนาจจำแนก

4. ความเป็นปรนัย Krudam@hotmail.com

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม(ต่อ)

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์

นำผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม มาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ ผู้ตอบสามารถอ่านเข้าใจได้ตรงประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ ซึ่งจะทำให้ผลงานวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม(ต่อ)

ขั้นที่ 7 จัดพิมพ์แบบสอบถาม

- จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว
- จำนวนที่จัดพิมพ์ควรมากกว่าจำนวนเป้าหมาย
- ควรพิมพ์แบ่งหน้าให้สะดวกต่อการเปิดอ่านและตอบ
- เว้นที่ว่างสำหรับคำถามปลายเปิดไว้เพียงพอ
- พิมพ์อักษรขนาดใหญ่ชัดเจน
- ใช้สีและลักษณะกระดาษที่เอื้อต่อการอ่าน

3. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มีลักษณะเหมือนกับการสอบปากเปล่า อาศัยการโต้ตอบทางวาจาเป็นหลัก ใช้ได้กับการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึก ความสนใจ ความคิดเห็น และทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลทางด้านจิตอาารมณ์ และบางครั้งอาจใช้ในการเก็บข้อมูลทางด้านพฤติกรรมปัญหา

ประเภทของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

◎ การสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview)

◎ การสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

◎ การสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง

เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดตัวคำถามและคำตอบไว้เรียบร้อยแล้ว โดยคำตอบเป็นแบบให้เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 คำตอบแบบ Check List หรือเป็นแบบให้ผู้ตอบจัดอันดับความสำคัญของคำตอบแบบ Rating Scale

การสัมภาษณ์แบบนี้มักใช้ในการสำรวจ เช่น การสำรวจ สำนะโนประชากร เป็นต้น

◎ การสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง

เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีข้อกำหนดคำตอบ คำถามที่แน่นอนตายตัว คำถามจะมีการเปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นได้ ผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการดัดแปลงคำถามให้เหมาะสมแต่ต้องเป็นไปตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ

การใช้การสัมภาษณ์แบบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการเก็บข้อมูลของนักจิตวิทยา นักจิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

หลักของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่ดี ควรมีหลักดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน
2. ผู้สัมภาษณ์ต้องเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า
3. ควรมีการทดลองสัมภาษณ์ก่อนที่จะสัมภาษณ์จริง
4. ต้องสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในการสัมภาษณ์
5. ต้องมีความรู้ในเรื่องที่สัมภาษณ์
6. ควรใจวาจา ถ้อยคำที่ชัดเจน เข้าใจง่าย
7. ต้องเร่งเร้าให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้คำตอบอย่างแท้จริง
8. ต้องมีการจดบันทึกข้อมูลทันที

4. การสังเกต (Observation)

การสังเกต เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่ต้องใช้ประสาทสัมผัสของผู้วิจัยพร้อม ๆ กันหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสาทสัมผัสทางตาและหู

การสังเกตจะใช้ได้ดีสำหรับการศึกษาคุณลักษณะ และ พฤติกรรมของบุคคล รวมถึงปรากฏการณ์และพิธีการต่าง ๆ

การสังเกตสามารถใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์

ประเภทของการสังเกต

การสังเกตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- Ⓟ การสังเกตทางตรง (Direct Observation)
- Ⓟ การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation)

Ⓟ การสังเกตทางตรง

เป็นการเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัย หรือผู้สังเกต
ต้องเฝ้าดูเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
ด้วยตนเอง

การสังเกตทางตรงจะอาศัยประสาทสัมผัส
ทางตาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นทางหู

การสังเกตทางตรงแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

① การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยผู้ถูกสังเกตอาจรู้ตัวหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าต้องการศึกษาพฤติกรรมตามปกติและเป็นความจริงก็ไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

② การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตอยู่ภายนอก และกระทำตนเป็นผู้นั่งเฉยๆอย่างเดียว ผู้ถูกสังเกตจะไม่รู้ว่าตนถูกสังเกตโดยผู้อื่น มีข้อเสียคือจะไม่สามารถติดตามดูพฤติกรรมได้ทุกอย่าง

Ⓟ การสังเกตทางอ้อม

เป็นการเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัย หรือผู้สังเกต
ไม่ได้เห็นเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น
โดยตรง แต่อาศัยการถ่ายทอดด้วยเครื่องมือ
อย่างใดอย่างหนึ่งที่เก็บบันทึกเหตุการณ์นั้นไว้

เช่น การศึกษาข้อมูลจากภาพยนตร์บันทึก
เหตุการณ์ต่าง ๆ ภาพถ่ายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

หลักของการสังเกต

1. ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการสังเกตให้แน่นอน ชัดเจน
2. ต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องที่ต้องการสังเกต
3. ต้องรู้ว่าสิ่งที่สังเกต คืออะไร
4. การสังเกตต้องทำอย่างเป็นระบบ
5. ต้องได้ข้อมูลเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลได้
6. ต้องไม่มีอคติในการสังเกต
7. ผู้สังเกตต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี
8. ต้องมีความละเอียดรอบคอบในการสังเกต
9. ต้องมีการบันทึกผลการสังเกตโดยทันที
10. ควรใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบการสังเกต

ขั้นตอนสร้างแบบสังเกต

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสังเกต/แบบบันทึก

ขั้นที่ 2 ระบุตัวแปรที่จะศึกษา นิยามตัวแปร และ
พฤติกรรมบ่งชี้ให้ละเอียดครบถ้วน และเป็นตัวแทนตัวแปรที่
ศึกษาได้

ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของแบบสังเกต/แบบบันทึก ให้มี
ความครบถ้วนของประเด็นที่สังเกต และชัดเจนพอที่จะบันทึกผล
การสังเกต ได้อย่างรวดเร็ว

ขั้นที่ 4 ร่างข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมบ่งชี้หรือประเด็นที่
ต้องการสังเกต

ตัวอย่างแบบสังเกต

บันทึกภาคสนาม (Field notes)

บันทึกข้อมูลจากการสังเกต

- บันทึกย่อ ไม่โจ่งแจ้ง เป็นธรรมชาติไม่ให้สะดุด
- บันทึกภาคสนาม มักทำภายหลังไม่ควรทิ้งไว้หลายวันจะลืม

1. ประเด็น สังเกต	เวลา /วัน เดือน ปี /สถานที่ .....
2. สิ่งที่สังเกต	บรรยาย? ใคร? ทำอะไร? ที่ไหน? อย่างไร? กับใคร?ทำไม.....
3. ตีความเบื้องต้น	แสดงความคิดเห็น ตีความ สรุป (สมมุติฐานเบื้องต้นชั่วคราว)
4. ระเบียบวิธี	วิธีการที่ผู้วิจัยใช้ ความบกพร่อง การสังเกต ข้อมูลตกหล่นฯ

แบบบันทึก การสังเกต

(การจัดเวทีทำแผนชุมชน)

ประเด็น	บันทึก	
1. การเตรียมเวที/ ชุมชน	1) สิ่งสังเกต..... 2) ทัศนคติเบื้องต้น..... 3) ระเบียบวิธี.....	ว/ด/ป..... สถานที่.....
2. การศึกษาข้อมูล	1) สิ่งสังเกต..... 2) ทัศนคติเบื้องต้น..... 3) ระเบียบวิธี.....	ว/ด/ป..... สถานที่.....
3. การวิเคราะห์ปัญหา ทางเลือก	1) สิ่งสังเกต..... 2) ทัศนคติเบื้องต้น..... 3) ระเบียบวิธี.....	ว/ด/ป..... สถานที่.....
4. การทำแผน	1) สิ่งสังเกต..... 2) ทัศนคติเบื้องต้น..... 3) ระเบียบวิธี.....	ว/ด/ป..... สถานที่.....

5. แบบวัดเจตคติ (Attitude Test)

ความหมายของเจตคติ

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลอันเป็นผล
เนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และจะเป็น
ตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ไปในทิศทาง
ใดทิศทางหนึ่ง ที่อาจเป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้

ชนิดของแบบวัดเจตคติ

แบบวัดเจตคติที่นิยมใช้ในการวิจัยมี 3

ชนิด คือ

- ① แบบวัดตามวิธีของเทอร์สไตน์
- ② แบบวัดตามวิธีของลิเคิร์ท
- ③ แบบวัดตามวิธีของออสกูด

แบบวัดตามวิธีของเทอร์สโตน

แบบวัดเจตคติตามวิธีของเทอร์สโตนจะกำหนดช่วง
ของความรูสึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็น **11** ช่วง
จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุด แต่ละช่วงจะมีระยะห่างเท่า ๆ
กันจึงมีชื่อเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า **The Method of
Equal – Appearing Intervals**

ข้อความที่นำลงในมาตรวัดจะต้องให้
ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาว่าควรอยู่ ณ ตำแหน่งใด

วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของเทอร์สตัน

- ① กำหนดประเด็นหรือเรื่องที่จะสร้างแบบวัด
- ② กำหนดโครงสร้างของเรื่องที่จะวัดให้ชัดเจน
- ③ สร้างข้อความตามที่ได้กำหนดแง่มุมต่าง ๆ
- ④ กำหนดกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่จะเป็นผู้

ตัดสิน (10 – 50 คน)

แบบวัดตามวิธีของลิเคิร์ท

แบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ทจะใช้การกำหนดช่วงของความรู้สึกของบุคคลไว้ 5 ช่วง หรือ 5 อันดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความที่ถามเพื่อให้บุคคลแสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี(ด้านบวก) และทางที่ไม่ดี (ด้านลบ)

วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท

① กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา

② ให้ความหมายของเจตคติที่จะศึกษาอย่าง

ชัดเจน

③ สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมลักษณะที่ถาม

④ ตรวจสอบข้อคำถามที่สร้างขึ้น

⑤ นำไปทำการทดลองใช้

⑥ กำหนดแบบการให้คะแนน

ตัวอย่าง แบบวัดทัศนคติต่อวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง จากข้อความที่กำหนดให้ จงพิจารณาโดยละเอียด แล้ว ทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่หน้า เรียน					
2	ภาษาไทย เป็นวิชาที่นำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้					
3	การเรียนวิชาภาษาไทยทำ ให้เรียนวิชาอื่นๆดีขึ้น					
4	การเรียนวิชาภาษาไทยทำให้ เป็นคนเชิงข้อ					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
5	คนที่เรียนวิชาภาษาไทยได้ดี เป็นคนที่มีความคิด สร้างสรรค์สูง					
6	คนส่วนมากไม่ชอบเรียน วิชาภาษาไทย					
7	ภาษาไทยเป็นวิชาที่เรียน แล้วเกิดความสบายใจ					
8	ข้าพเจ้ากังวลนอนทุกครั้งเมื่อ เรียนวิชาภาษาไทย					

แบบวัดตามวิธีของออสกูด

เป็นแบบวัดเจตคติที่ใช้คำคุณศัพท์มาอธิบาย
ความหมายของสิ่งเร้า โดยมีคำคุณศัพท์ตรงข้ามกัน
เป็นขั้วของมาตรวัด คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบาย
คุณลักษณะของ สิ่งเร้าสามารถแบ่งออกได้เป็น 3
องค์ประกอบ คือ

- ① องค์ประกอบด้านการประเมินค่า
- ② องค์ประกอบด้านศักยภาพ
- ③ องค์ประกอบด้านกิจกรรม

องค์ประกอบด้านการประเมินค่า

เป็นองค์ประกอบที่ใช้คำคุณศัพท์แสดงออก
ด้าน คุณค่าของบุคคล

ตัวอย่างของคำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายการ
แสดงออกด้านคุณค่า เช่น ดี - ชั่ว , จริง - เท็จ ,
ฉลาด - โง่ , สวย - น่าเกลียด เป็นต้น

องค์ประกอบด้านศักยภาพ

เป็นองค์ประกอบที่ใช้คำคุณศัพท์แสดงถึงพลังอำนาจของบุคคล

ตัวอย่างของคำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายพลังอำนาจของบุคคล เช่น แข็งแรง – อ่อนแอ , หนัก – เบา , หนา – บาง , ละเอียดย – หยาบ เป็นต้น

องค์ประกอบด้านกิจกรรม

เป็นองค์ประกอบที่ใช้คำคุณศัพท์แสดง
กิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล

ตัวอย่างของคำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายการแสดง
กิจกรรมของบุคคล เช่น เร็ว - ช้า , กระตือรือร้น -
เฉื่อยชา เป็นต้น

Semantic differential scale มี 2 แบบ

แบบที่ 1 มี **Concept** ควบคู่ไปกับสเกลแต่ละสเกล

ผู้หญิง	สวย	2	1	0	-1	-2	น่าเกลียด
พ่อ	ยุติธรรม	2	1	0	-1	-2	อยุติธรรม
ครู	ใจดี	2	1	0	-1	-2	ดุ

แบบที่ 2 มีสเกลจำนวนหนึ่ง สำหรับประเมินสิ่งกัป (concept) 1

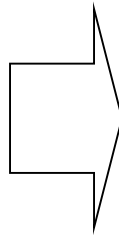
ตัวอย่าง เช่น

	ผู้หญิง							
สวย	3	2	1	0	-1	-2	-3	น่าเกลียด
อ่อนโยน	3	2	1	0	-1	-2	-3	แข็งกระด้าง
ฉลาด	3	2	1	0	-1	-2	-3	โง่

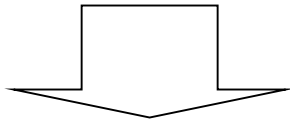
การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. การหาความเที่ยงตรง

ความเที่ยงตรง

ใช้ผู้เชี่ยวชาญหลายๆคน

ใช้ผู้เชี่ยวชาญ

ดัชนีความสอดคล้อง
มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

Ex Validity... แบบสอบถาม

ความพึงพอใจในการทำวิจัย

ข้อคำถาม	ความเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิ		
	1	0	-1
1. ท่านมีผลงานทางวิชาการที่ท่านภูมิใจ			
2. งานสอนของท่านต้องอาศัยผลงานวิจัยประกอบด้วย			
3. ผู้บังคับบัญชาส่งเสริมให้ท่านทำงานวิจัยจนประสบความสำเร็จเสมอ			

เมื่อ	1	แทน	สอดคล้อง
	0	แทน	ไม่แน่ใจ
	-1	แทน	ไม่สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			IOC
	1	0	-1	
1. ท่านมีผลงานทางวิชาการที่ท่านภูมิใจ	2	-	1	.33
2. งานสอนของท่านต้องอาศัยผลงานวิจัยประกอบด้วย	3	-	-	1.00
3. ผู้บังคับบัญชาส่งเสริมให้ท่านทำงานวิจัยจนประสบความสำเร็จเสมอ	2	1	-	.66

การคำนวณ...

$$(1) \quad IOC = [(2 \times 1) + (0 \times 0) + \{1 \times (-1)\}] / 3 = 0.33$$

$$(2) \quad IOC = [(3 \times 1) + (0 \times 0) + \{0 \times (-1)\}] / 3 = 1.00$$

$$(3) \quad IOC = [(2 \times 1) + (1 \times 0) + \{0 \times (-1)\}] / 3 = 0.66$$

การแปลความหมายค่า IOC

การแปลความหมายค่า IOC

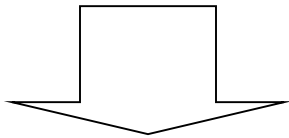
IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 หมายความว่า ข้อคำถามนั้น วัดได้สอดคล้อง/ตรงกับนิยามศัพท์ (นำไปใช้ได้)

IOC น้อยกว่า 0.5 หมายความว่า ข้อคำถามนั้น วัดได้ไม่สอดคล้อง/ตรงกับนิยามศัพท์ (ตัดทิ้ง)

2. การหาความยากง่าย

ความยากง่าย

เป็นการวิเคราะห์รายข้อ

สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

P ≡ ดัชนีความยากของข้อสอบ

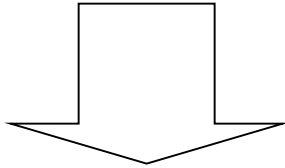
R ≡ จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อนั้นถูก

N ≡ จำนวนนักเรียนที่ตอบทั้งหมด

**ดัชนีความยากที่ยอมรับ
อยู่ระหว่าง 0.20-0.80**

3. การหาอำนาจจำแนก

อำนาจจำแนก

เป็นการจำแนกกลุ่มเก่งกลุ่มอ่อน

ในแต่ละกลุ่มใช้ร้อยละ ๒๕

สูตร

$$r = \frac{R_u - R_L}{N}$$

r = ค่าอำนาจจำแนก

R_u = จำนวนนักเรียนกลุ่มสูงที่ตอบถูก

R_L = จำนวนนักเรียนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

N = จำนวนนักเรียนกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

เกณฑ์อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง ๐.๒๐ ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่าต้องปรับปรุง

ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ความสามารถของแบบเครื่องมือวิจัย ในการจำแนกกลุ่ม
ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น เก่ง-อ่อน เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย เขียน
แทนด้วย D มีค่าระหว่าง +1.00 ถึง -1.00 มีความหมายดังนี้ :

D > .40 :	ดีมาก
D > .30 - .39 :	ดี
D > .20 - .29 :	พอใช้ได้
D < .19 :	ยังต้องปรับปรุง
D ติดลบ :	ใช้ไม่ได้ ต้องตัดทิ้ง

4. การหาค่าความเชื่อมั่น

๑. แบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน;
ใช้กับข้อสอบที่มีคำตอบเป็น ๐ กับ ๑

๒. แบบครอนบัท;
ใช้กับข้อสอบที่ตอบแล้วได้คะแนนไม่ใช่ ๐ กับ
๑ เช่นข้อสอบอัตนัย

ความเป็นปรณัย (Objectivity)

ความชัดเจนของแบบทดสอบหรือคำถามที่ทุกคนเข้าใจ

ตรงกัน รวมทั้งการตรวจให้คะแนนมีเกณฑ์ที่แน่นอน ความเป็น

ปรณัย มีองค์ประกอบ 3 ประการ :

1. ความชัดเจนในความหมายของแบบทดสอบ
2. ความชัดเจนในวิธีการตรวจให้คะแนน
3. ความชัดเจนในการแปลความหมายของคะแนน

การหาความเป็นปรณัยที่นิยมปฏิบัติกัน คือ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

และตรวจสอบ

7 ก.พ 2556

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติ

ความหมาย

สถิติ = Statistics = State =

ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นประโยชน์แก่รัฐเช่น ข้อมูลใน
การวางแผนเกี่ยวกับกำลังคน การเก็บภาษี

ความหมาย

1. สถิติ ในความหมายของ “ข้อมูลสถิติ” คือ ตัวเลขที่แทนข้อเท็จจริงของสิ่งที่เราสนใจ
2. สถิติ ในความหมายของ “สถิติศาสตร์” คือ ศาสตร์ที่เกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลที่เรียกว่าระเบียบวิธีทางสถิติ ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความหมายข้อมูล การนำเสนอข้อมูล

3. สถิติในความหมายของ “ค่าสถิติ” คือ ค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ฯลฯ

4. สถิติในความหมายของ “วิชาสถิติ” คือ วิชาวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อหาและรากฐานมาจากวิชาคณิตศาสตร์ และตรรกวิทยา

ประเภทของสถิติ

สถิติแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้อธิบายคุณลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่ต้องการศึกษาในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง วิธีการทางสถิติที่อยู่ในประเภทนี้ เช่น
  - การนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง หรือรูปภาพ หรือ กราฟ

ตัวอย่างสถิติพรรณนา

- ค่าร้อยละ (Percentage)
  - การแจกแจงความถี่ (frequency)
    - ค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง
      - ค่าการกระจาย

ร้อยละ (percentage)

ประเภทอาชีพ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
ราชการ	25	50
ค้าขาย	15	30
รับจ้าง	10	20
รวม	50	100

การแจกแจงความถี่ (frequency) ทางเดียว

ประเภทอาชีพ	ความถี่ (คน)
ราชการ	25
ค้าขาย	15
รับจ้าง	10
รวม	50

การแจกแจงความถี่ (frequency) สองทาง

เพศ/ความเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ชาย	30 (75%)	10 (25%)	40 (100%)
หญิง	5 (20%)	20 (80%)	25 (100%)
รวม	35 (53.8%)	30 (46.2%)	65 (100%)

การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (central of tendency)

- ตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean)

- ฐานนิยม (Mode)

- มัชฌิมฐาน (Median)

- ควอไทล์ (Quartiles)

- เดไซล์ (Deciles)

- เปอร์เซ็นไทล์ (Percentiles)

ตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean)

จำนวนที่	จำนวนที่	จำนวนที่	จำนวนที่	จำนวนที่	ค่าเฉลี่ย
1	2	3	4	5	
5	7	9	4	5	$30/5 =$ 6

6 คือ ค่าเฉลี่ยตัวกลางเลขคณิต

ฐานนิยม (Mode)

จำนวนที่	จำนวนที่	จำนวนที่	จำนวนที่	จำนวนที่	จำนวนที่ ซ้ำมาก ที่สุด
1	2	3	4	5	
5	7	9	4	5	5

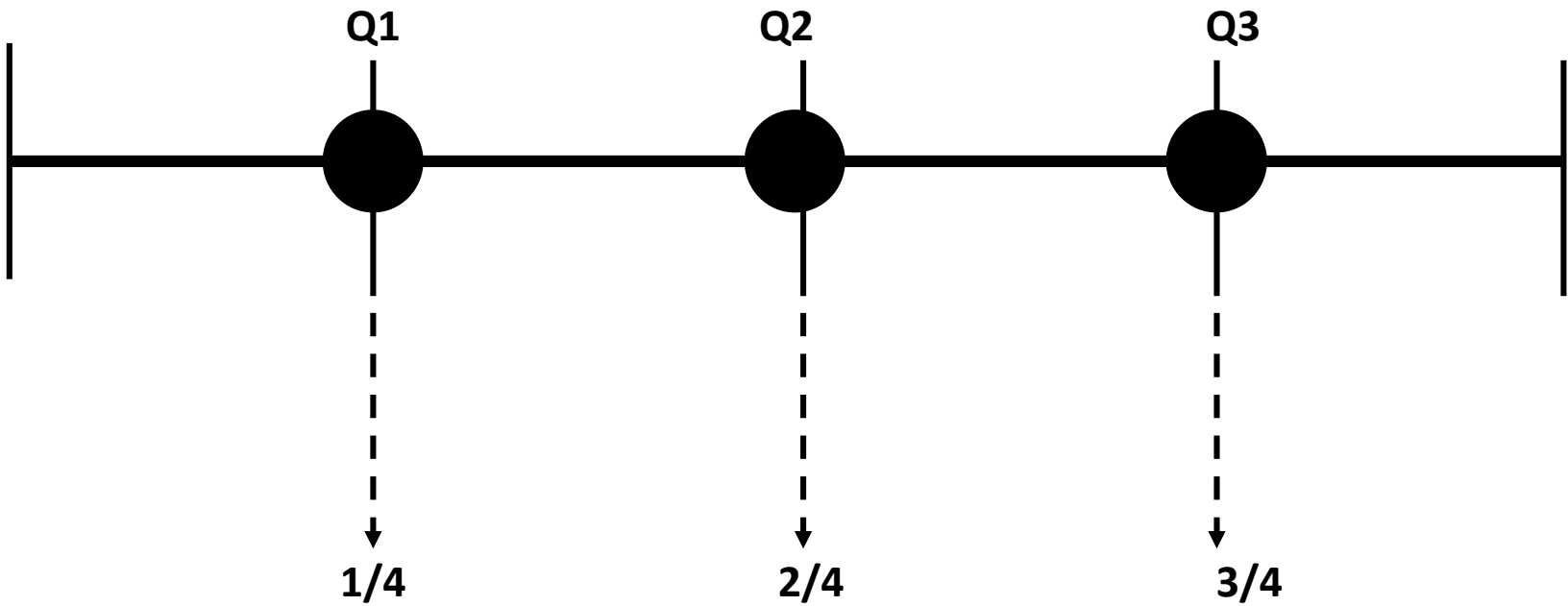
5 คือ ฐานนิยม

มัธยฐาน (Median)

จำนวนที่1	จำนวนที่2	จำนวนที่3	จำนวนที่4	จำนวนที่5	จำนวนที่อยู่ตรงกลาง
5	7	9	4	5	5
4	5	5	7	9	5

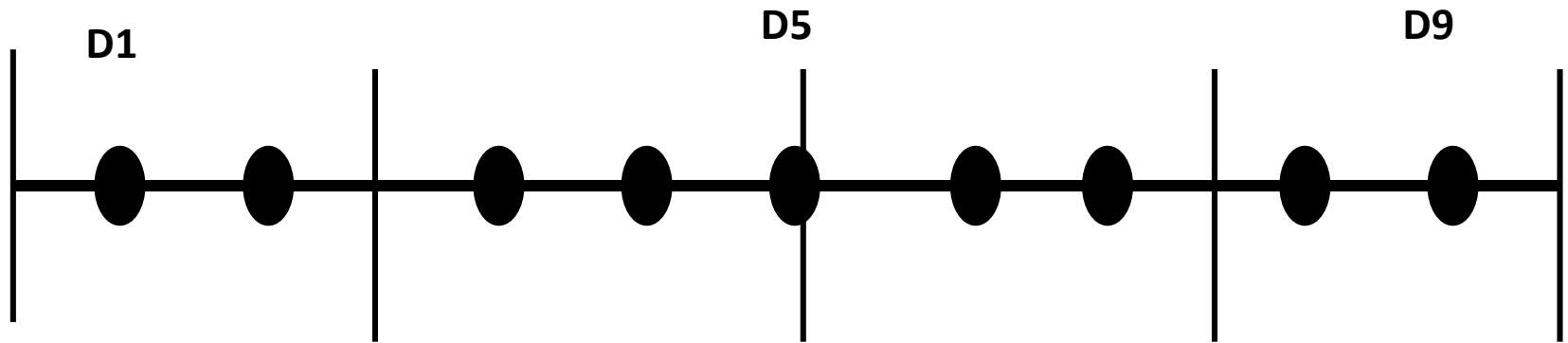
5 คือ ค่ามัธยฐาน

ควอไทล์ (Quartiles)

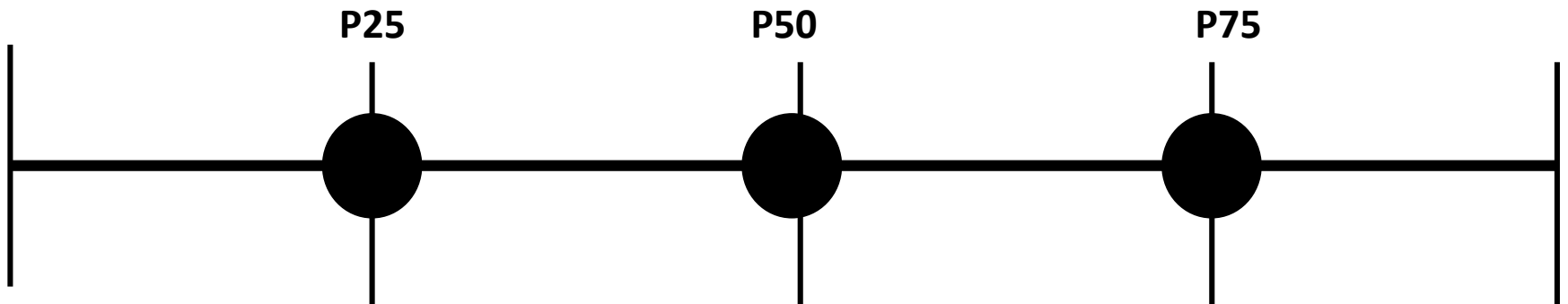
มี Q1-Q3

เดไซล์ (Deciles)

มี D1-D9

เปอร์เซ็นต์ไทล์ (Quartiles)

มี P1-P99

การวัดการกระจาย (dispersion)

- พิสัย (range)
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
- ค่าแปรปรวน (variance)

พิสัย (range)

จำนวนที่	ค่าที่วัดได้
1	2
2	4
3	6
4	7
5	8
6	9
พิสัย คือ	$9 - 2 = 7$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

จำนวนที่	ค่าที่วัดได้	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	2	$(2-6)^2 = 16$
2	4	$(4-6)^2 = 4$
3	6	$(6-6)^2 = 0$
4	7	$(7-6)^2 = 1$
5	8	$(8-6)^2 = 4$
6	9	$(9-6)^2 = 9$
	ค่าเฉลี่ย $2+4+6+7+8+9 = 36/6 = 6$	$16+4+0+1+4+9 = 34/6$ (รากที่สอง) $= 2.6$

ค่าแปรปรวน (variance)

จำนวนที่	ค่าที่วัดได้	ค่าแปรปรวน
1	2	$(2-6)^2 = 16$
2	4	$(4-6)^2 = 4$
3	6	$(6-6)^2 = 0$
4	7	$(7-6)^2 = 1$
5	8	$(8-6)^2 = 4$
6	9	$(9-6)^2 = 9$
	ค่าเฉลี่ย $2+4+6+7+8+9 = 36/6$ $= 6$ 98	$16+4+0+1+4+9 = 34/6$ (จากที่ สอง) $= 2.6^2 = 6.8$

2. สถิติอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

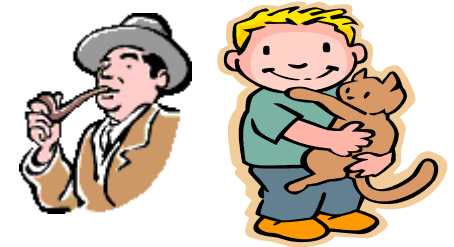
เป็นสถิติที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง แล้วอ้างอิงไปยังคุณลักษณะของประชากร

ประชากร(Population)
ใช้ค่าพารามิเตอร์

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)
ใช้ค่าสถิติ

สุ่มตัวอย่าง
(Sampling)
เป็นตัวแทนประชากร

สรุปหรืออ้างอิงประชากรทั้งกลุ่มได้
(อนุมาน)

สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) แบ่งออกได้เป็น 2

ประเภทย่อย คือ

1) **สถิติพารามेटริก (Parametric Statistics)** เป็น

วิธีการทางสถิติที่จะต้องเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น 3 ประการ
ดังนี้

- ตัวแปรที่ต้องการวัดจะต้องอยู่ในมาตราการวัดระดับช่วง
ขึ้นไป
- ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีการแจก
แจงเป็นโค้งปกติ
- กลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มที่นำมาศึกษาจะต้องมีความ
แปรปรวนเท่ากัน

ตัวอย่างสถิติพารามетริก

- สถิติทดสอบที (t- test Statistic)
  1. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มเดียว
  2. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรสองกลุ่ม
- การวิเคราะห์ความแปรปรวน
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- การวิเคราะห์การถดถอย

2) สถิติ непารามेटริก (Nonparametric Statistics) เป็น

วิธีการทางสถิติที่ไม่มีข้อจำกัดใด ๆ นั่นก็คือ

- ตัวแปรที่ต้องการวัดอยู่ในมาตราการวัดระดับใดก็ได้

(Nominal Scale, Ordinal Scale, Interval Scale, Ratio Scale)

- ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจง

แบบใดก็ได้ (Free Distribution)

- กลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มที่นำมาศึกษาไม่จำเป็นต้องมี

ความแปรปรวนเท่ากัน

ตัวอย่างสถิติ непараметрик

- ไคสแควร์
- Median Test
- Sign test

ฯลฯ

ขั้นตอนการนำสถิติไปใช้ในงานวิจัย

ขั้นที่ 1 การออกแบบการวิจัย

การกำหนดขนาด / การเลือกตัวอย่าง

- การเลือกแบบใช้ความน่าจะเป็น
- การเลือกแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

- ความเที่ยงตรง (Validity)
- ความเชื่อมั่น (Reliability)
- อำนาจจำแนก
- ความยากง่าย
- ความเป็นปรนัย เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การสรุปลักษณะสำคัญของงานวิจัย

- กรณีเก็บข้อมูลจากประชากร ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลประชากรเป็นอย่างไร (เพศ อายุ อาชีพ) มีความคิดเห็น หรือทัศนคติอย่างไร เป็นต้น
- กรณีเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นมีลักษณะอย่างไร มีทัศนคติ ความคิดเห็น เป็นอย่างไร เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การสรุปลักษณะของประชากร

ใช้ในกรณีที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แต่ต้องการสรุปอ้างอิงไปสู่ลักษณะของประชากร (ใช้สถิติอ้างอิง)

ขั้นที่ 6 การสรุปผลการวิจัย

เป็นการตีความหมายของค่าสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ หรือคำถามการวิจัย

ปัจจัยที่กำหนดวิธีการทางสถิติในงานวิจัย

1. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการวิจัย
2. ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา/การวัดตัวแปร

ปัญหาการใช้สถิติในงานวิจัย

1. ขาดความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายของการวิจัยกับสถิติที่เลือกใช้
2. วิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์/คำถามการวิจัย
3. เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะส่วนย่อย ขาดผลการวิเคราะห์ในลักษณะภาพรวม
4. เลือกใช้สถิติฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น
5. กำหนดระดับนัยสำคัญไม่แน่นอน
6. การแปลผลการวิเคราะห์ไม่ถูกต้อง

ประเภทของการวิจัยกับการเลือกใช้สถิติ

1. การวิจัยที่มุ่งบรรยายประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

1) การวิจัยที่มุ่งบรรยายลักษณะตัวแปรของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

- สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- พฤติกรรมคุณธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

2) การวิจัยที่มุ่งบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

- ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางสังคมกับการไปเลือกตั้ง ส.ส
- ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์

2. การวิจัยที่มุ่งทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากร

2.1. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง

ประชากรสองกลุ่ม

1) กรณีที่กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน

- การเปรียบเทียบน้ำหนักเด็กแรกเกิดในภาคใต้และ

ภาคกลาง

2) กรณีที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กัน

- การพัฒนาโปรแกรมการออกกำลังกายเพื่อเพิ่ม

สมรรถนะให้นักกีฬา

2.2. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

1) การเปรียบเทียบความแตกต่างแบบทางเดียว คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

- การเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนจากการสอน 3 วิธี

2) การเปรียบเทียบความแตกต่างตั้งแต่สองทางขึ้นไป

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอน 3 วิธี

3. การวิจัยที่มุ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือการทำนาย

- 1) กรณีตัวแปรทำนายเป็นตัวแปรเดียว
- 2) กรณีตัวแปรทำนายเป็นตัวแปรมากกว่าหนึ่งตัว
  - ตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน

ของนักเรียน

4. การวิจัยที่มุ่งจัดระบบ หรือศึกษาโครงสร้าง ความสัมพันธ์ของตัวแปร

- องค์ประกอบของความพึงพอใจในงาน ของ
พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม
- การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการลาออก
ของพนักงานธนาคาร

5. การวิจัยที่มุ่งแสวงหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- อิทธิพลของความรู้ที่มีต่อพฤติกรรมการมสุขภาพ

สถิติอ้างอิง

ตัวอย่างสถิติอ้างอิง

สถิติทดสอบที (t- test Statistic)

1. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มเดียว
2. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรสองกลุ่ม

1. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มเดียว

การทดสอบแบบนี้ใช้ในกรณีผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างมาจากเพียงกลุ่มเดียว แล้วต้องการทดสอบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนี้จะแตกต่างจากค่าเฉลี่ยมาตรฐานอื่นๆหรือไม่ค่าต่างๆที่กำหนดเป็นเกณฑ์ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยของประชากร

ซึ่งขั้นตอนในการทดสอบมีดังนี้

1. ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติทดสอบ มีดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มและเป็นอิสระจากกัน

1.2 ประชากรมีการแจกแจงแบบปกติ

1.3 ไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากร

1.4 ข้อมูลอยู่ในมาตราอันดับภาคหรืออัตราส่วน

2. กำหนดสมมติฐานทางสถิติ

สำหรับการทดสอบแบบสองทิศทาง

$$H_0 : \mu = \mu_0$$

$$H_1 : \mu \neq \mu_0$$

สำหรับการทดสอบแบบทิศทางเดียว

$$H_0 : \mu = \square$$

$$H_1 : \mu > \mu_0 \text{ หรือ } \mu < \mu_0 \text{ อย่างใดอย่างหนึ่ง}$$

3. กำหนด α

4. คำนวณค่าสถิติ t จากสูตร

$$t = \frac{\bar{x} - \mu}{\frac{S}{\sqrt{N}}} \quad \text{เมื่อ } df = n - 1$$

5. กำหนดขอบเขตวิกฤตโดยหาค่า t วิกฤต

5.1 $t \leq -t_{\frac{\alpha}{2}}$ และ $t \geq t_{\frac{\alpha}{2}}$ สำหรับ $H_1 : \mu \neq \mu_0$

5.2 $t \leq -t_{\alpha}$ สำหรับ $H_1 : \mu < \mu_0$

5.3 $t \geq t_{\alpha}$ สำหรับ $H_1 : \mu > \mu_0$

6. สรุปผลการทดลอง

พิจารณาตัวเลขเท่านั้นไม่คิดเครื่องหมาย

$t \geq t_{\text{วิกฤต}}$ จะปฏิเสธ H_0

$t < t_{\text{วิกฤต}}$ จะยอมรับ H_0

2. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรสองกลุ่ม

กรณีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

คะแนนสองค่าที่ไม่สัมพันธ์กัน โดยคะแนนเฉลี่ยเกิดจากกลุ่มตัวอย่าง

สองกลุ่มนำมาเปรียบเทียบกัน เช่น เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชา

ภาษาไทยของนักเรียนห้อง ม.2/1 กับ ม.2/5 เปรียบเทียบความดีเห็น

ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

วิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น

สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

ค่า df ที่ใช้ในการทดสอบ t-test กรณีนี้ เท่ากับ $n_2 + n_1 - 2$

ซึ่งขั้นตอนในการทดสอบมีดังนี้

1. ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติทดสอบ มีดังนี้

- 1.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้มาโดยการสุ่มอย่างเป็นอิสระจากกัน
- 1.2 ประชากรทั้งสองกลุ่มมีการแจกแจงแบบปกติ
- 1.3 ข้อมูลอยู่ในมาตราอันดับภาคหรืออัตราส่วน
- 1.4 ไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากร

2. กำหนดสมมติฐานทางสถิติ

สำหรับการทดสอบแบบสองทิศทาง

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$$

สำหรับการทดสอบแบบทิศทางเดียว

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 > \mu_2 \quad \text{หรือ} \quad \mu_1 < \mu_2 \quad \text{อย่างใดอย่างหนึ่ง}$$

3. กำหนด α

4. คำนวณค่าสถิติ t จากสูตรใดสูตรหนึ่งใน 2 สูตร ดังนี้

4.1 เมื่อทดสอบได้ว่า $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$ เรียกสูตรนี้ว่า t - test ชนิด Pooled Variance

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} \quad \text{มี } df = n_1 + n_2 - 2$$

S_p^2 แทน ความแปรปรวนร่วม (Pooled Variance)

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

ดังนั้น อาจสรุปสูตรได้ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

4.2 เมื่อทดสอบได้ว่า $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$ เรียกสูตรนี้ว่า t - test ชนิด Separated Variance

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยมี

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} \right)^2}{(n_1 - 1)} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{(n_2 - 1)}}$$

5. กำหนดขอบเขตวิกฤตโดยหาค่า t วิกฤต

6. สรุปผลการทดลอง

พิจารณาตัวเลขไม่คิดเครื่องหมาย

$t \geq t$ วิกฤต จะปฏิเสธ H_0

$t < t$ วิกฤต จะยอมรับ H_0

กรณีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples)

เป็นเป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสองกลุ่มสัมพันธ์กันโดยเกิดจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวทำคะแนนสองครั้ง เช่น คะแนนที่เกิดจากการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ความคิดเห็นของครูกลุ่มเดียวกันก่อนดำเนินโครงการ-หลังดำเนินโครงการ เป็นต้น

สูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ค่าที่สัมพันธ์

D แทนค่าผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

ค่า df ที่ใช้ในการทดสอบ t-test กรณีนี้ เท่ากับ n-1

ตัวอย่างที่ 1.3 จากการทดลองใช้วิธีการสอนแบบใหม่กับนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ก่อนทำการสอนได้มีการทดสอบก่อน หลังจากนั้นครูทำการสอนด้วยวิธีการสอนแบบใหม่ แล้วทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบชุดเดิมผลการสอบปรากฏ ดังนี้ จงทดสอบว่าการสอนด้วยวิธีการใหม่ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่

กำหนดให้ $\alpha = 0.05$

นักเรียนคนที่	1	2	3	4	5	6	7	8
ทดสอบก่อน	7	10	5	8	3	4	6	5
ทดสอบหลัง	9	12	7	8	7	6	5	10

วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบข้อมูลพบว่า สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้น t - test

ขั้นที่ 2 ตั้งสมมติฐานเพื่อการทดสอบ

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 > \mu_2$$

ขั้นที่ 3 กำหนด $\alpha = 0.05$

ขั้นที่ 4 คำนวณค่าสถิติ t จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ $df = n - 1$

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบก่อน	คะแนนทดสอบหลัง	D	D ²
1	7	9	2	4
2	10	12	2	4
3	5	7	2	4
4	8	8	0	0
5	3	7	4	16
6	4	6	2	4
7	6	5	-1	1
8	5	10	5	25

$$\sum D = 16 \quad \sum D^2 = 58$$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{16}{\sqrt{\left[\frac{8(58) - (16)^2}{7} \right]}} \\
 &= \frac{16}{\sqrt{\left[\frac{464 - 256}{7} \right]}} \\
 &= \frac{16}{\sqrt{\frac{208}{7}}} \\
 &= 2.935
 \end{aligned}$$

ขั้นที่ 5 ค่า t วิกฤต เมื่อ $\alpha = 0.05$, $df = n - 1 = 7$ แบบ One-tailed test

คือ $t_{(0.05,7)} = 1.895$

ขั้นที่ 6 $t > t$ วิกฤต ($2.935 > 1.895$) จึงปฏิเสธ H_0

นั่นคือ การสอนโดยวิธีการแบบใหม่ ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05

สหสัมพันธ์

(correlation)

ความหมายของสหสัมพันธ์ (Correlation)

คือ ดรรชนีที่บอกทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวหรือมากกว่าสองตัว ที่เราเลือกมาศึกษา ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ในทิศทางใด

สหสัมพันธ์มีหลายชนิดขึ้นอยู่กับจำนวนตัวแปรประเภทหรือลักษณะหรือระดับของการวัดตัวแปร

การเลือกใช้วิธีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สหสัมพันธ์แบบต่างๆ	สัญลักษณ์	ชนิดของตัวแปร x	ชนิดของตัวแปร y
Pearson Product Momet	r, r_{xy}	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง
Spearman rank order	r_{sp}	เรียงอันดับ	เรียงอันดับ
Phi (ฟี)	ϕ	Dichotomy แท้	Dichotomy แท้
Point Biserial	r_{pbis}	ต่อเนื่อง	Dichotomy แท้
Biserial	r_{bis}	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่องแต่ถูกทำให้เป็น Dichotomy

การเลือกใช้วิธีวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันโปรดักโมเมนต์(Pearson Product Momet: r_{xy})ใช้สำหรับหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร **2** ตัวซึ่งตัวแปร ทั้ง **2** เป็นตัวแปรต่อเนื่อง หรือเป็นข้อมูลในมาตราอันดับภาคหรืออัตราส่วน มีสูตรคำนวณดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันดพรดักโมเมนต์

N คือ จำนวนคู่ของข้อมูล

X คือ ค่าตัวแปรตัวที่ **1**

Y คือ ค่าของตัวแปรที่ **2**

การเลือกใช้วิธีวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนแรงค์หรือแบบอันดับ

(Spearman rank order:) ใช้สำหรับหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว

โดยที่ตัวแปรทั้งสองนั้นเป็นข้อมูลในมาตราอันดับ

$$\rho = 1 - \frac{6\sum D^2}{N(N^2 - 1)}$$

- เมื่อ ρ แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับแบบสเปียร์แมน
 D แทน ผลต่างของอันดับแต่ละคู่
 N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

ลักษณะสำคัญของสหสัมพันธ์

แทนด้วยสัญลักษณ์ r เป็นค่าที่แสดงความ

สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวแปร หรือคะแนนสอง
ชุดว่าคล้ายตามกัน สอดคล้องกันหรือไม่ในระดับใด มี
ค่า ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

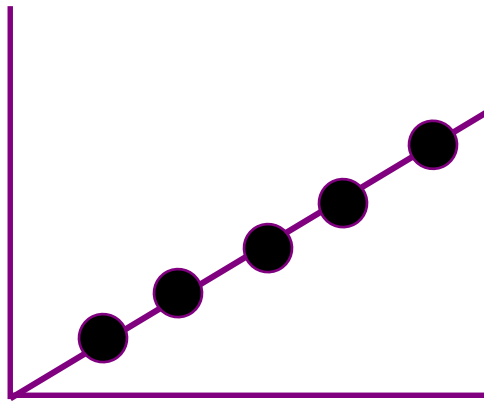
ถ้า $r = +1.00$ แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวหรือคะแนน 2 ชุดนั้น คล้อยตามกันอย่างสมบูรณ์ เช่น ถ้าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน สอบคัดเลือกกับคะแนนผลการเรียน $= +1.00$ จะมีลักษณะดังนี้

นักเรียน	คะแนนสอบคัดเลือก	คะแนนผลการเรียน
1	80	80
2	65	65
3	50	50
4	45	45
5	40	40

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล(ต่อ)

กรณีที่ $r=+1.00$ เมื่อนำคะแนนของแต่ละคนมาเขียนจุดกราฟจะมีลักษณะเป็นแนวเส้นตรงดังภาพ

คะแนนผลการเรียน(y)

คะแนนสอบคัดเลือก(X)

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

ถ้า $r = -1.00$ แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวหรือคะแนน 2 ชุดนั้น มี
ขึ้นลงสวนทางกันอย่างสมบูรณ์ เช่น ถ้าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน
สอบคัดเลือกกับคะแนนผลการเรียน $= -1.00$ จะมีลักษณะดังนี้

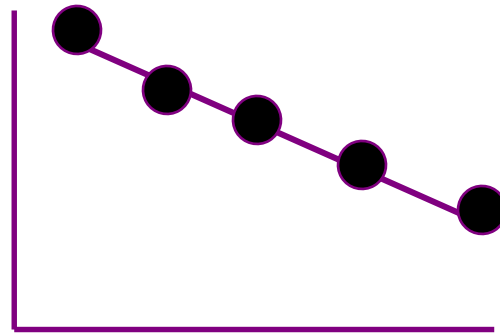
นักเรียน	คะแนนสอบคัดเลือก	คะแนนผลการเรียน
1	80	40
2	70	50
3	60	60
4	50	70
5	40	80

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล(ต่อ)

กรณีที่ $r = -1.00$ เมื่อนำคะแนนของแต่ละคนมาเขียนจุด

กราฟจะมีลักษณะเป็นแนวเส้นตรงดิ่งภาพ ซึ่งจะเห็นว่ามีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับกรณีที่ $r = +1.00$

คะแนนผลการเรียน(y)

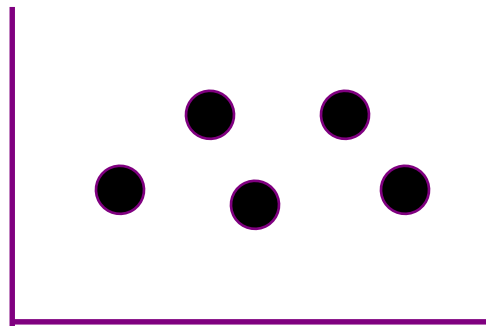
คะแนนสอบคัดเลือก(X)

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล(ต่อ)

กรณีที่ $r=0.00$ แสดงว่าคะแนน 2 ชุด ไม่ขึ้นลงตามกัน ไม่

สัมพันธ์กันเมื่อนำคะแนนของแต่ละคนมาเขียนจุดกราฟมีลักษณะ
ไม่มีทิศทางดังในภาพ

คะแนนผลการเรียน(y)

คะแนนสอบคัดเลือก(X)

กราฟแสดงความสัมพันธ์แบบต่างๆ

